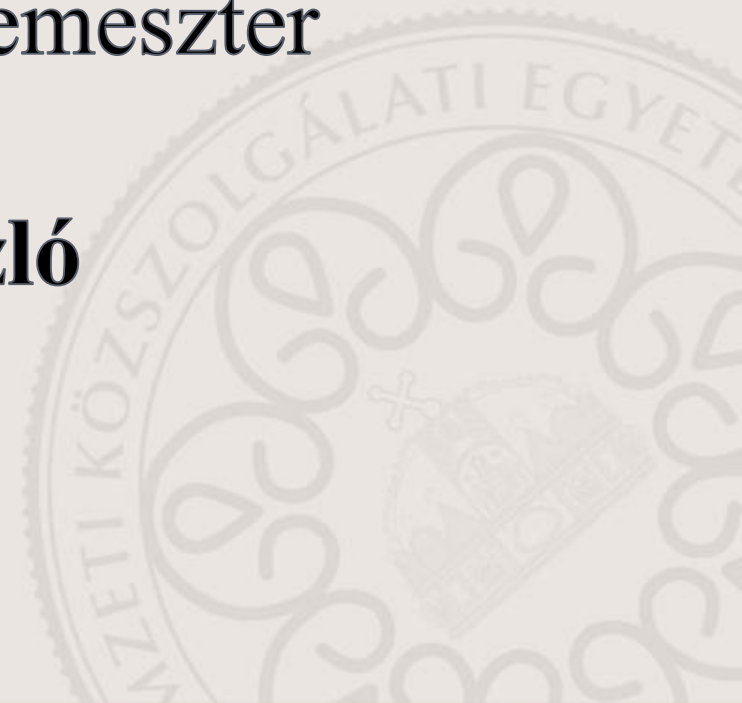

Az Európai Unió intézményrendszere I.

2019/20. tavaszi szemeszter

Szegedi László
NKE-ÁNTK

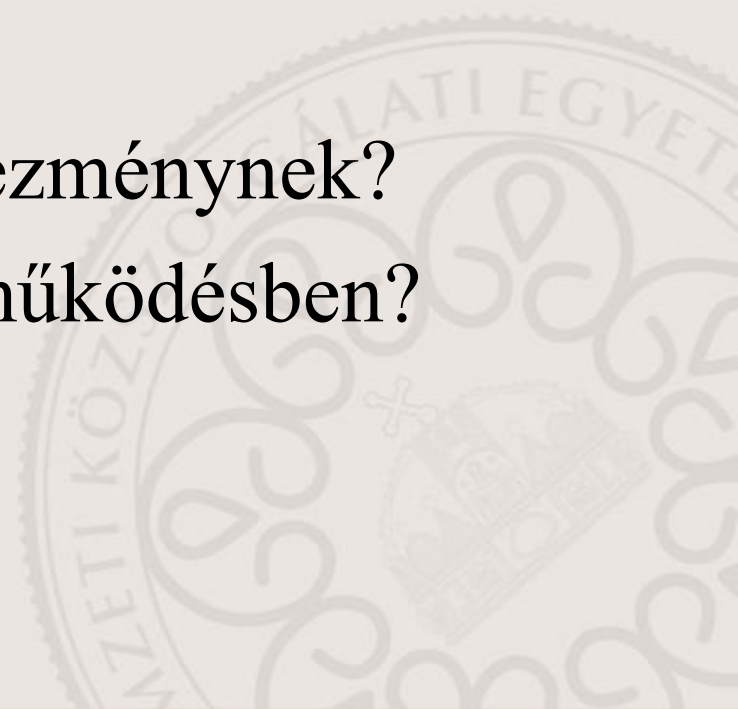

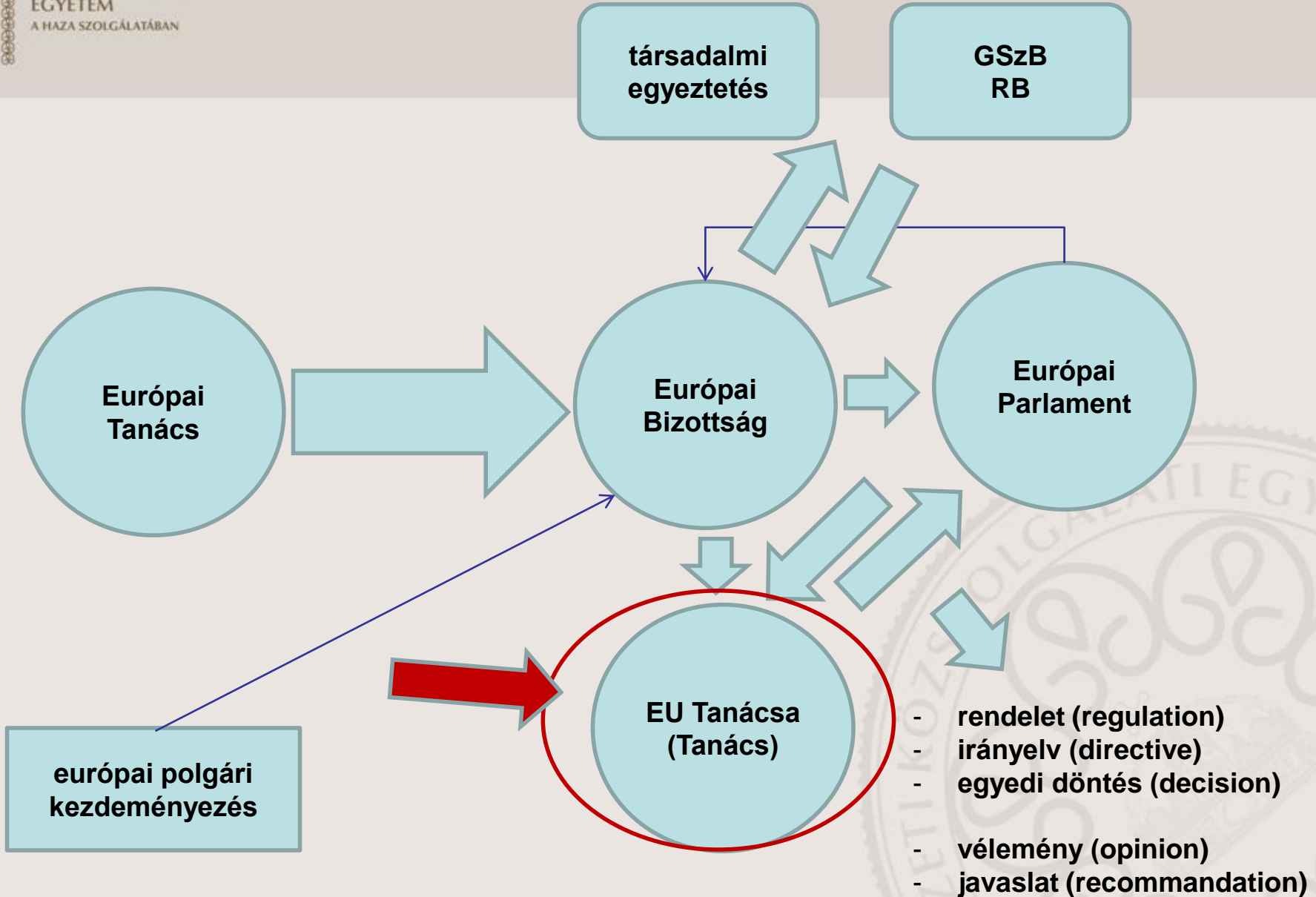
Gyakorló kérdések

- **Melyek intézményrendszer legfontosabb elvei?**
- **Európai ombudsman melyik intézményhez kötődik? Miért?**
- **Európai Tanács mindig is uniós/közösségi intézmény volt?**
- **Mi volt az Európai Tanács döntéshozatalában legfontosabb fordulópont?**
- **Miért fontos állandó elnök szerepe?**
- **Kik Európai Tanács tagjai?**
- **Európai Tanács inkább szupranacionális vagy kormányközi intézmény?**

Európai Unió Tanácsa

- <https://www.youtube.com/watch?v=-jZu0lUUAeM>
- Kik alkotják?
- Mik a funkciói?
- Milyen jellemzői vannak intézménynek?
- Milyen „kivételek” vannak működésben?

Európai Unió Tanácsa

Intézmény története

- Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK) különleges miniszteri tanácsa az intézmények közül **másodikként kezdte meg munkáját**
- csak **konzultatív fórumként járt el**
- **rotációs rendszerben betöltött soros elnökség koncepciója már kezdetektől fogva érvényesült**
- 1958 COREPER létrejött, majd 1960-as években COREPER I és COREPER II
- **„üres székek válsága”** néven ismertté vált krízis mintegy fél évre megbénította a Tanácsok működését, és azt csak az 1966 januárjában elfogadott luxembourgi kompromisszum zárta le
- Egyesítési Szerződés, amely 1967. július 1-jén lépett hatályba, az ESZAK Tanácsa, az EGK Tanácsa és az Euratom helyett **egyetlen intézmény**
- **MSz:** ma használatos elnevezés
- **LSz:** nagyon jelentős változások:
 - Minősített többséges döntéshozatal
 - Általános Ügyek Tanácsa és a Külügyek Tanácsa formációk szétváltak
 - Külügyek Tanácsa esetében megszűnt a soros elnöki rendszer
 - soros elnökségek immár hivatalosan is hármas csoportokat alkotnak

Európai Unió Tanácsa

Tagok

- Uniós **jogalkotás főszereplője**
- *Tagjai:* kormányközi együttműködési forma miatt a tagállamok egy-egy **miniszteri szintű képviselőjéből (különböző formációk a megvitatandó napirend szakpolitikai tárgya szerint)**
- tagállam alkotmányos berendezkedéséből adódóan regionális kormányok miniszterei is képviselhesék
- **helyettes** általában államtitkár, magas beosztású köztisztviselő, állandó képviselő vagy annak helyettes
- a **Bizottságot** meg kell hívni a Tanács üléseire. És az **Európai Központi Bankot (képvisezőjét)** is azokban az esetekben, amikor kezdeményezési jogát gyakorolja

Európai Unió Tanácsa

Formációk

- 1. általános ügyek;
- 2. külügyek;
- 3. gazdasági és pénzügyek (ideértve a költségvetést is) – kiegészülve az eurócsoport üléseivel;
- 4. bel- és igazságügy (ideértve a polgári védelmet is);
- 5. foglalkoztatás, szociálpolitika, egészségügy és fogyasztóvédelem;
- 6. versenyképesség (belső piac, ipar és kutatás) – ideértve az idegenforgalmat is;
- 7. közlekedés, távközlés és energia;
- 8. mezőgazdaság és halászat;
- 9. környezetvédelem;
- 10. oktatás, ifjúság és kultúra (ideértve az audiovizuális ügyeket is).

Európai Unió Tanácsa

Általános Ügyek Tanácsa

- Tanács különböző formációiban folyó munka összhangjáról
- intézményi és **igazgatási** kérdésekért
- **a több európai uniós politikát érintő horizontális kérdésekért** – például a többéves pénzügyi keretért és a bővítésért
- Többi intézménnyel való **kapcsolattartás**

Európai Unió Tanácsa

Külügyek Tanácsa

- Európai Tanács által meghatározott stratégiai **iránymutatások** alapján kidolgozza az **Unió külső tevékenységét**
- **közös kül- és biztonságpolitikáért,**
- **a közös biztonság- és védelempolitikáért,**
- **a közös kereskedelempolitikáért,**
- **a fejlesztési együttműködésért**
- **a humanitárius segítségnyújtásért**

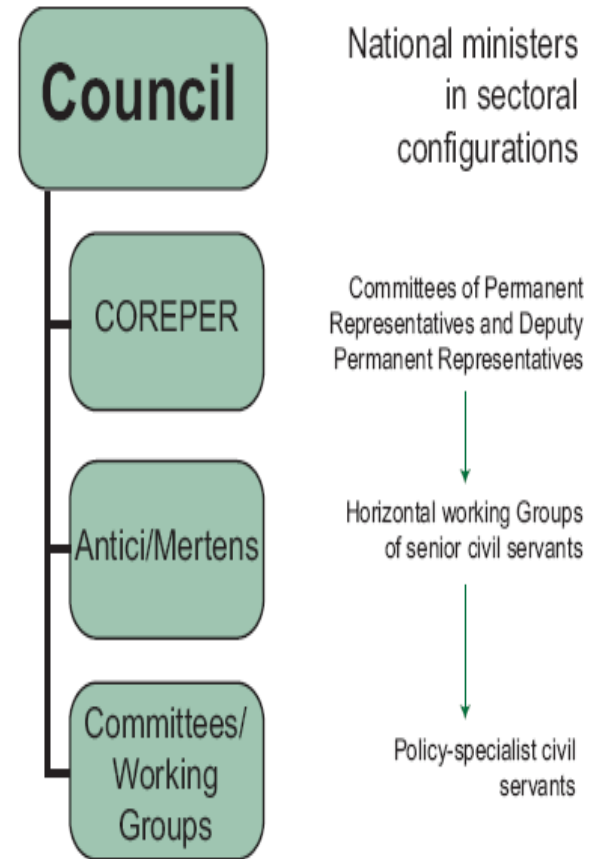

Európai Unió Tanácsa

Szervezeti felépítés

- Uniós jogalkotás főszereplője
- *Tagjai:* kormányközi együttműködési forma miatt a tagállamok egy-egy **miniszteri szintű képviselőjéből** (különböző formációk a megvitatandó napirend szakpolitikai tárgya szerint)
- *Működés szervezése:* LSz. két tanácsot nevesít (**Általános Ügyek Tanácsát + Külügyek Tanácsa**) + rotációs rendszerben egymást félévente adott tagállam: **soros elnökség + COREPER**

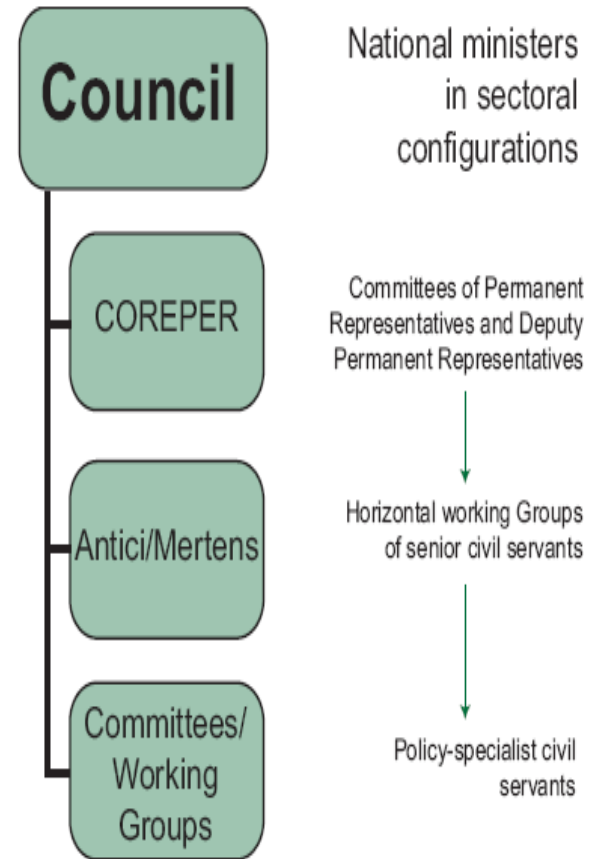

Európai Unió Tanácsa

Szervezeti felépítés

- Uniós jogalkotás főszereplője
- *Tagjai:* kormányközi együttműködési forma miatt a tagállamok egy-egy **miniszteri szintű képviselőjéből** (különböző formációk a megvitatandó napirend szakpolitikai tárgya szerint)
- *Működés szervezése:* LSz. két tanácsot nevesít (**Általános Ügyek Tanácsát + Külügyek Tanácsa**) + rotációs rendszerben egymást félévente adott tagállam: **soros elnökség + COREPER**

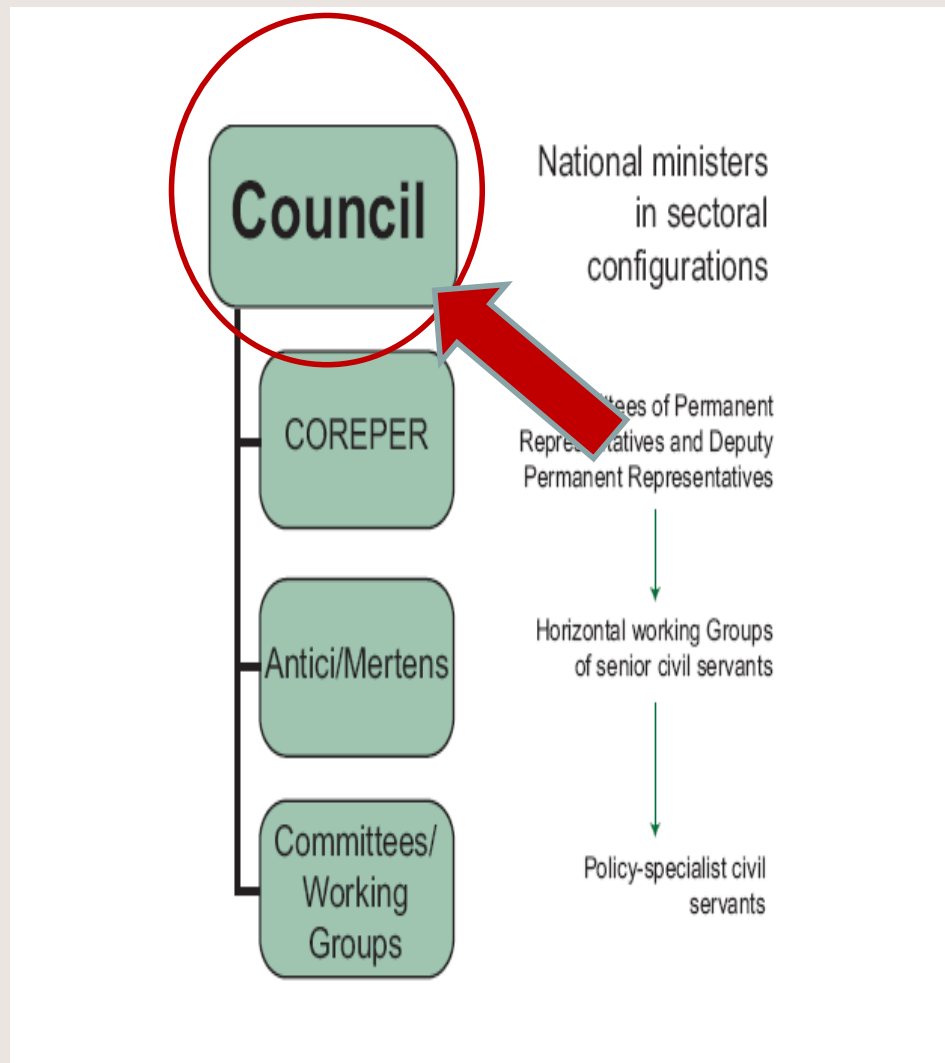

Európai Unió Tanácsa

Szervezeti felépítés

- Tanács(ok):
- **Általános Ügyek Tanácsa** gondoskodik a különböző formációban folyó munka összehangjáról, valamint az Európai Tanács elnökével és a Bizottsággal kapcsolatot tartva gondoskodik az Európai Tanács üléseinek előkészítéséről.
- **Külügyek Tanácsa** az Európai Tanács által kidolgozott iránymutatásokat követve dolgozza ki az Unió külső tevékenységét.
- **Soros elnökség szerint változó elnökkel**
Gazdasági és Pénzügyek; Bel- és igazságügy; Versenyképesség; Mezőgazdaság és halászat; Foglalkoztatás- és szociálpolitika, egészségügy, fogyasztóvédelem; Környezetvédelem; Oktatás, ifjúság, kultúra, sport; Közlekedés, hírközlés és energia

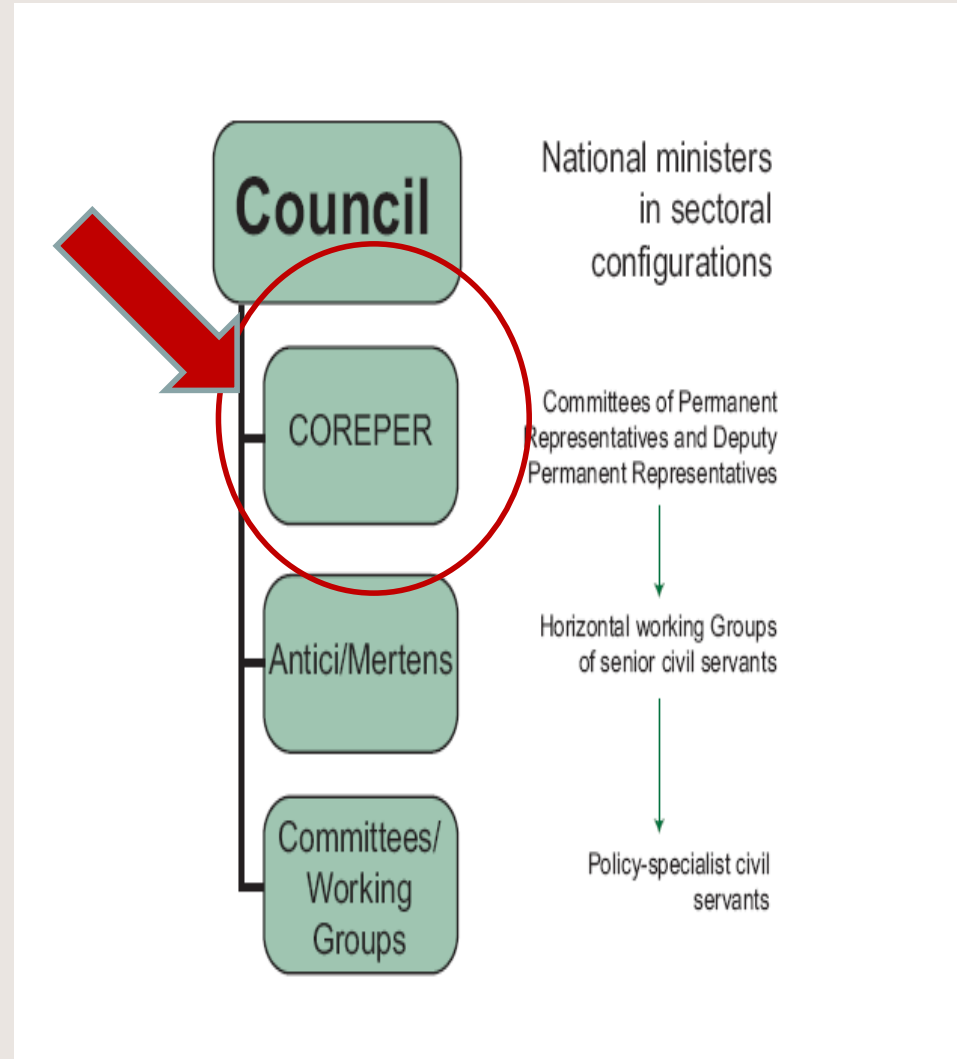

Európai Unió Tanácsa

COREPER

- **COREPER-nek** (Állandó Képviselők Bizottsága) van
- Szervezetileg ez is feloszlik a **COREPER I-re**, amelyben a tagállamok állandó képviselőinek **helyettesei** üléseznek a szakpolitikai kérdések, valamint egyeztetések lefolytatása céljából,
- Nagyobb horderejű politikai kérdések megvitatása a **COREPER II-ben** történik, amelynek tagjai az **állandó képviselők**.

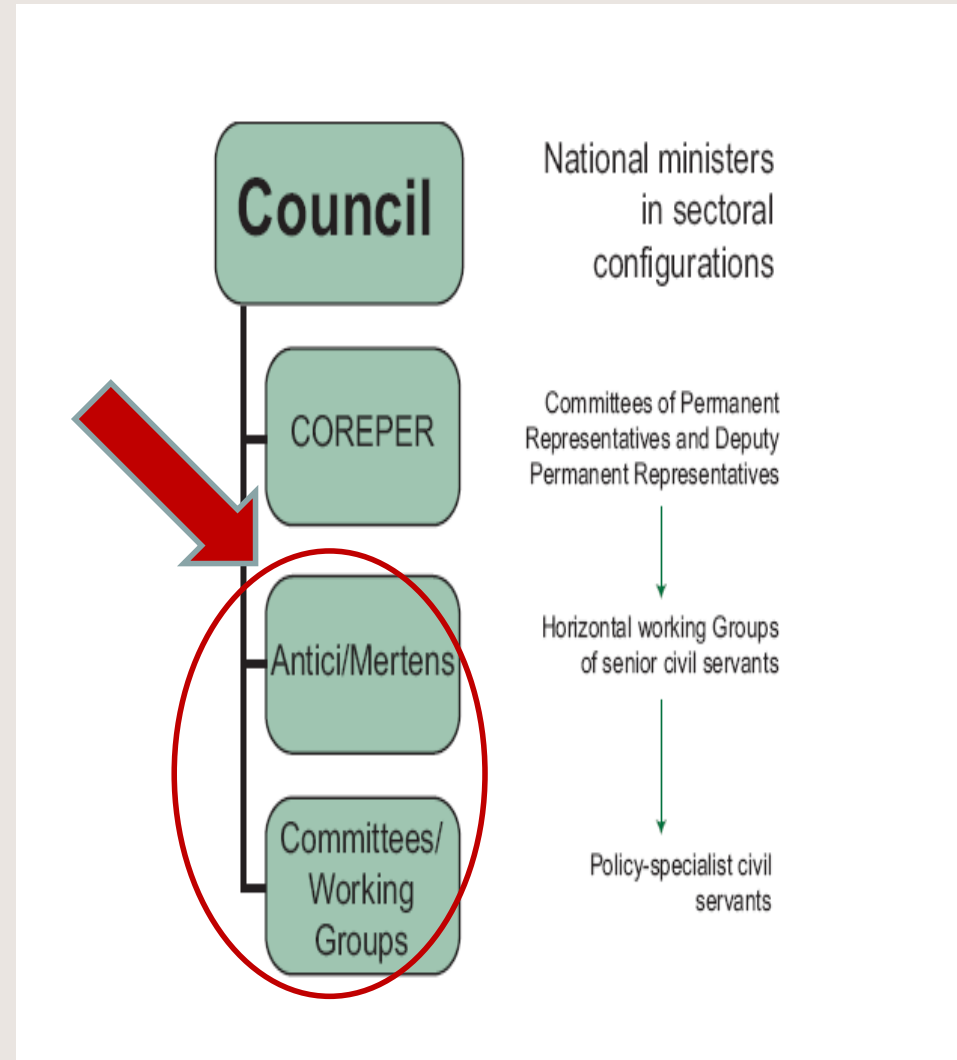

Európai Unió Tanácsa

Alsóbb szakértői szintek

- COREPER I esetében az „**Mertens-csoport**”, míg a COREPER II esetében az „**Antici-csoport**” végzi a képviselők és helyetteseik üléseinek előkészítését
- **speciális szaktanácsok, valamint munkacsoportok** szervezete, amelyek segítik a COREPER-ben megtárgyalandó döntések tervezeteinek előkészítését

Európai Unió Tanácsa

Soros elnökségek + Főtitkárság

- elnökség által meghirdetett program **jelentősen befolyásolja az adott időszakban sorra kerülő ügyeket**, a döntéshozatal prioritásait
- **KIVÉVE Külügyek Tanácsa** (főképviseelő elnökli)
- **Főtitkárság** felel az egyes tanácsi ülések előkészítéséért, koordinálja a Tanács hivatali apparátusát

Trióelnökségek: 18 hónapra előre lefektetett prioritások rendszere könnyebb tervezhetőség érdekében

Európai Unió Tanácsa

Soros elnökségek

- szervezi és irányítja a Tanács munkáját
- képviseli a Tanácsot
- elősegíti a döntéshozatalt politikai kompromisszumok kidolgozásával

Európai Unió Tanácsa

Jogalkotási hatáskörök

-Európai Parlamenttel közösen, **társjogalkotóként gyakorolja a rendes jogalkotási eljárás keretében**

- **KIVÉTELESEN** máig az Európai Parlamenttel **konzultálva határoz:**

- KKBP
- Szociális ügyek
- Diplomáciai és konzuli mentességek
- adóharmonizációs
- Környezet-és energiapolitika

Európai Unió Tanácsa

Koordinatív hatáskörök

- tervezetet készít a tagállamok és az Unió **gazdaságpolitikájára** vonatkozó átfogó iránymutatásokról, és erről **jelentést** tesz az Európai Tanácsnak, EiT következtetések, **Tanács ajánlást** fogad el, amelyben meghatározza ezeket az átfogó iránymutatásokat
- hasonlóképpen **foglalkoztatáspolitikai iránymutatások (soft law jelleg)**
- **intézkedések a szabadság, biztonság és a jog térségével** kapcsolatos ügykörökben történő igazgatási együttműködés

Európai Unió Tanácsa

Végrehajtási hatáskörök

- **felhatalmazási aktusok** kibocsátásra Bizottságot (EUR Lex)
- Szerződések hatalmazzák fel végrehajtási hatáskörökkel

Tanácsot:

- KKBP
- mezőgazdasági és halászati politika
- gazdasági verseny és állami támogatások
- GMU egyes kérdései

Európai Unió Tanácsa

Egyéb hatáskörök

- felkérheti a Bizottságot, hogy végezze el a Tanács által a közös célkitűzések eléréséhez szükségesnek tartott **vizsgálatokat**, és terjesszen be hozzá megfelelő javaslatokat
- **Főbb vezetők illetményét, juttatásait és nyugdíját meghatározza**, továbbá minden egyéb, javadalmazás helyett fizetett juttatást

Európai Unió Tanácsa

Intézményi döntéshozatal

Székhelye **Brüsszel**, de meghatározott időközönként Luxembourgban ül össze, informális találkozóit pedig többnyire **a soros elnökséget** adó országban tartja.

soros elnökség meghatározó szerepe napirendekben

COREPER/kapcsolódó szervezeti szintek előkészítő szerepe

főszabályként a **minősített többségi** döntéshozatal

- a minősített többséghez a **Tanács tagjai legalább 55%-ának a szavazata szükséges, akik az Unió népességének legalább 65%-át kiteszik;**
- ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének a javaslata alapján jár el, a minősített többséghez a Tanács tagjai legalább **72%-ának a szavazata szükséges, akik egyben az Unió népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselik.**

Az **egyszerű többséget** igénylő jogi aktusok elfogadásakor a Tanács tagjainak többségével jár el (főként **eljárési kérdésekben**) + **egyhangúságot** igénylő jogi aktusai elfogadásának **nem akadály a jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása**

Európai Unió Tanácsa

Politikai jellemzői

Kormányköziség:

- Elsősorban kormányközi intézmény
- tagjai alapvetően a **tagállami szakminiszterek**
- alsóbb szinteken kialakult szervezeti keretek között is **tagállami képviselők szerepelnek**
- **Félévente rotáló elnökségek** keretében egyes tagállamok váltják egymást (trióelnökségek)

Szupranacionális működés:

- **külsügyi főképviseelő és kettős mandátuma** (állandó jelleggel vezeti Külügyek Tanácsát, ezeken mellett pedig a Bizottság alelnöke is)
- utóbb elterjedt **minősített többségi döntéshozatal**